

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای عالی سیاستگذاری حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

معاونت پژوهش

عنوان :

عوامل و موانع استقامت ورزی بارویکرد قرآنی

استاد راهنما :

دکتر محمد رضا مصطفی پور

استاد مشاور :

دکتر محمدحسین خلیلی

نگارنده :

زهرا حاویل

سال تدوین : ۱۳۹۴

تحمیدیه

حمد و سپاس مخصوص خداوندی است؛ که اولین معلّم بشریت است .سپاس پروردگار را
که به ما توفیق عنایت کرد؛ تا در مسیر روشنگری و تبلیغ اخلاقی کلام الله گامی هرچند کوچک
برداریم.

تقدیم

این تحقیق که کاری بس کوچک در مقابل عنایات معصومین (علیهم السلام) است؛ به ارواح طیبه ایشان تقدیم میگردد که اگر فضل و کرم بزرگواران شامل حال من نبود ، توان تحصیل در مسیر قرآن و دین حق را نداشتم.

تقدیر

از والدینم که از اوان زندگی مرا یاری نموده اند؛ نهایت تشکر را دارم. و همچنین از همسر
مهربان و خیر خواه و دختر کوچکم که در این مدت مرا با حمایت های خود یاری نمودند کمال
تشکر و سپاس را دارم.

از استاد گرانقدر حجة الاسلام جناب آقای دکتر محمد رضا مصطفی پور استاد راهنمای پایان
نامه و همچنین حجة الاسلام جناب آقای دکتر محمد حسین خلیلی استاد مشاور، نهایت تشکر
را دارم. و از خداوند منان برای تمام بزرگوارانی که در این نوشته به بنده کمک کردند موفقیت روز
افزون تحت لوای صاحب زمان (عجل الله تعالی) را خواستارم.

۳۵- مکارم شیرازی، ناصرو همکاران، تفسیر نمونه، ج: ۱۰، ۹، ۸، ۷، ۶، ۳، ۲، چاپ اول، تهران، دار الکتب
الإسلامیة، ۱۳۷۴ ش .

۳۶- هاشمی رفسنجانی، اکبر، وبرخیمحققان، تفسیر راهنما، ج: ۲۰، ۱۶، ۱۴، ۸، ۷، ۶، ۴، ۳، ۲، چاپ
پنجم، قم، بوستان کتاب (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیة قم)، ۱۳۸۶ ش.

منابع عربی

- ۱- ابن عاشور، محمد بن طاهر، التحریر و التنویر، ج: ۲۱، ۱۰، ۳، چاپ اول، بیروت، مؤسسه التاریخ، قرن ۱۴.
- ۲- ابن جزی، محمد بن احمد، التسهیل لعلوم التنزیل، ج ۱، محقق: عبدالله خالدي، چاپ: اول، بیروت، دار
الارقم بن ابی الارقم، ۱۴۱۶ ق.
- ۳- ابوحیان، محمد بن یوسف، البحر المحيط فی التفسیر، ج ۲، چاپ اول، بیروت، دار الفکر، ۱۴۲۰ ق.
- ۴- ابوزهره، محمد، زهره التفاسیر، ج: ۷، ۶، ۴، چاپ: اول، بیروت، دار الفکر، قرن: ۱۴.
- ۵- اندلسی، ابن عطیة، عبدالحق بن غالب، المحرر الوجیز فی تفسیر الکتاب العزیز، ج ۵، ۳، محقق: عبدالسلام
محمد عبدالشافی، چاپ: اول، بیروت، دارالکتب العلمیة، ۱۴۲۲ ق.
- ۶- ابن ابی زمنین، محمد بن عبدالله، تفسیر ابن ابی زمنین، چاپ: اول، بیروت، دار الکتب العلمیة، ۱۴۲۴
ق.
- ۷- المصطفوی، حسن، التحقیق فی کلمات القرآن الکریم، ج ۲، ۹، ۸، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی،
۱۳۶۸ ش.
- ۸- ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، ج: ۹، چاپ سوّم، بیروت، دارصادر، ۱۴۱۴ ق.
- ۹- آلوسی، محمود، روح المعانی فی تفسیر القرآن العظیم، ج ۳، تحقیق: علی عبدالباری عطیة، چاپ: اول،
بیروت، دارالکتب العلمیة، ۱۴۱۵ ق.
- ۱۰- آبیاری، ابراهیم، الموسوعة القرآنیة، ج: ۹، چاپ اول، قاهره، مؤسسه سجل العرب، ۱۴۰۵ ق.
- ۱۱- آل سعدي، عبدالرحمن بن ناصر، تیسیر الکریم الرحمن، چاپ دوم، بیروت، مکتبة النهضة العربیة، ۱۴۰۸ ق.
- ۱۲- بغوی، حسین بن مسعود، معالم التنزیل فی تفسیر القرآن، محقق: عبدالرزاق المهدی، ج ۳، چاپ: اول،
بیروت، دار احیاء التراث العربی، ۱۴۲۰ ق.
- ۱۳- بلخی، مقاتل بن سلیمان، تفسیر مقاتل بن سلیمان محقق: عبد الله محمود شحاته، چاپ: اول، بیروت، دار
إحیاء التراث، ۱۴۲۳ ق.
- ۱۴- بیضاوی، عبد الله بن عمر، أنوار التنزیل و أسرار التأویل، ج ۳، ۲، چاپ اول، بیروت، دار احیاء التراث
العربی، ۱۴۱۸ ق.

- ١٥- ثعالبي، عبدالرحمن بن محمد، جواهر الحسان في تفسير القرآن، محقق: محمد علي معوض وعادل أحمد عبدالموجود، ج ٥، چاپ: اول، بيروت، دار احیاء التراث العربی، ١٤١٨ ق.
- ١٦- ثعلبی نیشابوری، ابو اسحاق احمد بن ابراهيم، الكشف و البيان عن تفسير القرآن، محقق: ابو محمد بن عاشور، ج ٥، چاپ: اول، بيروت، دار إحياء التراث العربي، ١٤٢٢ ق.
- ١٧- جمل، سليمان بن عمر، الفتوحات الإلهية بتوضيح تفسير الجلالين، ج ٢، چاپ: اول، بيروت، دار الكتب العلمية، ١٤٢٧ ق.
- ١٨- حجازي، محمد محمود، التفسير الواضح، ج ١، چاپ: دهم، بيروت، دار الجيل الجديد، ١٤١٣ ق.
- ١٩- حوی، سعيد، الاساس في التفسير، ج ٥: ٢، ٣، چاپ ششم، قاهره، دار السلام، ١٤٢٤ ق.
- ٢٠- حسینی شیرازی، سید محمد، تقریب القرآن إلى الأذهان ج ٢، چاپ اول، بيروت، دار العلوم، ١٤٢٤ ق.
- ٢١- _____ تبیین القرآن، چاپ: دوم، بيروت، دار العلوم، ١٤٢٣ ق.
- ٢٢- حائری تهرانی، میرسیدعلی، مقتنیات الدرر و ملتقطات الثمر، ج: ١١، ٨، چاپ اول، تهران، دار الكتب الاسلامیه، ١٣٧٧ ش.
- ٢٣- خطیب، عبدالکریم، التفسير القرآنی للقرآن، ج ١١، چاپ: اول، بيروت، دار الفكر العربی، قرن: ١٤.
- ٢٤- خفاجی، احمد بن محمد عنایة القاضي و کفایة الراضی، ج ٤، چاپ: اول، بيروت، دار الكتب العلمية، ١٤١٧ ق.
- ٢٥- دخیل، علی بن محمد، الوجیز فی تفسیر الكتاب العزیز، ج ١، چاپ دوم، بيروت، دار التعارف للمطبوعات، ١٤٢٢ ق.
- ٢٦- دروزة، محمد عزت، التفسير الحديث، ج ٣، چاپ: دوم، قاهره، دار إحياء الكتب العربية، ١٣٨٣ ق.
- ٢٧- راغب اصفهانی، حسین بن محمد، مفردات الالفاظ القرآن، ج ٢، ١، بيروت، دار القلم، ١٤١٢ ق.
- ٢٨- وهبة بن مصطفى، التفسير المنير في العقيدة و الشريعة و المنهج، ج: ١٣، ١٠، ٩، ٢، چاپ: دوم، بيروت- دمشق، دار الفكر المعاصر، ١٤١٨ ق.
- ٢٩- زمخشری، محمود، الكشف عن حقائق غوامض التنزيل، ج ١، چاپ: سوم، بيروت، دار الكتاب العربي، ١٤٠٧ ق.
- ٣٠- سمیح، عاطف زین، التفسير الموضوعی للقرآن الکریم، ج ١٥، چاپ: اول، بيروت- قاهره، دار الكتاب اللبناني- دار الكتاب المصري، قرن: ١٥.
- ٣١- سبزواری نجفی، محمد بن حبیب الله، الجديد في تفسير القرآن المجید، ج ٣، چاپ اول، بيروت، دار التعارف للمطبوعات، ١٤٠٦ ق.

- ۳۲- _____ ، ارشاد الازهان الى تفسير القرآن ، چاپ: اول ، بیروت ، دار التعارف للمطبوعات، ۱۴۱۹ ق.
- ۳۳- سمرقندی، نصر بن محمد بن احمد ، بحر العلوم، ج ۱، چاپ اول، بیروت، دار الفکر، قرن: ۴ .
- ۳۴- شاذلی، سید بن قطب بن ابراهیم ، فی ظلال القرآن، ج ۱، ۵، چاپ: هفدهم ، بیروت- قاهره دارالشروق، ۱۴۱۲ ق.
- ۳۵- صادقی تهرانی، محمد، الفرقان فی تفسیر القرآن بالقرآن، ج ۷، چاپ: دوم، قم انتشارات فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۵ ش.
- ۳۶- صاوی، احمد بن محمد، حاشیة الصاوی علی تفسیر الجلالین، ج ۱، چاپ چهارم ، بیروت، دار الکتب العلمیة، ۱۴۲۷ ق.
- ۳۷- صابونی، محمد علی، صفوة التفاسیر تفسیر للقرآن الکریم ، ج ۳، چاپ اول، بیروت ، دار الفکر، ۱۴۲۱ ق.
- ۳۸- طنطاوی، محمد ، التفسیر الوسیط للقرآن الکریم، ج: ۱، ۶، چاپ اول ، قاهره، دار نهضة مصر للطباعة والنشر، قرن ۱۴.
- ۳۹- طوسی، محمد بن حسن، التبیان فی تفسیر القرآن محقق: احمد قصیر عاملی، ج: ۱، ۳، چاپ: اول، بیروت، دار احیاء التراث العربی، قرن: ۵.
- ۴۰- طیب، عبدالحسین، اطیب البیان فی تفسیر القرآن، ج ۶، چاپ دوم، تهران، انتشارات اسلام، ۱۳۷۸ ش.
- ۴۱- طباطبایی، محمد حسین، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۱، ۱۹، ۱۰، ۹، ۲، ۱، چاپ پنجم، قم، دفتر انتشارات اسلامی جامعه‌ی مدرسین حوزه علمیه، قم، ۱۳۷۴ ش.
- ۴۲- طبری، ابو جعفر محمد بن جریر، جامع البیان فی تفسیر القرآن، ج: ۱۳، ۲۵، چاپ: اول ، بیروت ، دار المعرفة، ۱۴۱۲ ق.
- ۴۳- طرحی، فخر الدین بن محمد، مجمع البحرین ، ج: ۱، محقق: احمد حسینی اشکرودی، چاپ سوّم، تهران، مرتضوی، ۱۳۷۵ ش.
- ۴۴- عروسی حویزی، علی بن جمعه، تفسیر نور الثقلین ، ج ۱، محقق: هاشم رسولی محلاتی، چاپ: چهارم، قم، انتشارات اسماعیلیان، ۱۴۱۵ ق.
- ۴۵- قرطبی، محمد بن احمد، الجامع لأحكام القرآن، ج ۹، چاپ: اول، تهران، انتشارات ناصر خسرو، ۱۳۶۴ ش.
- ۴۶- فضل الله، محمد حسین، تفسیر من وحی القرآن، ج: ۲۰، ۶، چاپ دوم، بیروت، دارالملاک للطباعة والنشر، ۱۴۱۹ ق.
- ۴۷- فیض کاشانی، ملا محسن ، الأ صفی فی تفسیر القرآن، ج ۱، محقق: محمد حسین درایتی و نعمتی، محمد رضا چاپ: اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۴۱۸ ق.

- ۴۸- چاپ پنجم، قم ، دفتر انتشارات اسلامی جامعه‌ی مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۳۷۴ش.
- ۴۹- فیضی دکنی ،ابوالفضل ، سواطع الالهام فی تفسیر القرآن، محقق: مرتضی آیت الله زاده شیرازی، ج: ۲، چاپ: اول، قم، ناشر: دارالمنار، ۱۴۱۷ ق.
- ۵۰- فخر رازی، محمد بن عمر ،مفاتیح الغیب، ج: ۹، ۱۶، ۱۷، ۲۵، چاپ سوم ، بیروت ، دار احیاء التراث العربی، ۱۴۲ ق .
- ۵۱- قمی مشهدی، محمد بن محمدرضا، تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج: ۶، ۵، ۳ ، محقق حسین درگاهی، چاپ: اول، تهران ، سازمان چاپ و انتشارات وزارت ارشاد اسلامی، ۱۳۳۸ ش.
- ۵۲- کرمی حویزی، محمد، التفسیر لکتاب الله المنیر، ج: ۱، ۲، ۳، چاپ اول، قم، چاپخانه علمیه، ۱۴۰۲ ق.
- ۵۳- کاشانی، ملا فتح الله ، زبدۃ التفاسیر، ج: ۲، ۳، چاپ اول، قم ، بنیاد معارف اسلامی، ۱۴۲۳ ق .
- ۵۴- گنابادی، سلطان محمد، تفسیر بیان السعاده فی مقامات العبادۃ، ج: ۱، ۲، چاپ: دوم، بیروت ، مؤسسه الأعلمی للمطبوعات، ۱۴۰۸ ق.
- ۵۵- ماوردی، علی بن محمد ، النکت و العیون ، ج: ۱، چاپ: اول، بیروت ، دار الکتب العلمیه، قرن: ۵.
- ۵۶- مغنیه، محمد جواد ، التفسیر المبین، چاپ سوم ، قم ، بنیاد بعثت، قرن: ۱۴.
- ۵۷- مکارم شیرازی، ناصر، الأمثل فی تفسیر کتاب الله المنزل، ج: ۲، ۳، ۵، ۷، چاپ اول، قم، ناشر مدرسه امام علی بن ابی طالب، ۱۴۲۱ ق.
- ۵۸- مظهری ، محمد ثناء الله ، التفسیر المظهری، محقق: غلام نبی تونسلی، ج: ۱، چاپ: اول، پاکستان، مکتبه رشديه، ۱۴۱۲ ق.
- ۵۹- محلی، جلال الدین و سیوطی، جلال الدین، تفسیر الجلالین، محقق : عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی ، چاپ: اول بیروت، مؤسسه النور للمطبوعات، ۱۴۱۶ ق.
- ۶۰- ملاحویش آل غازی، عبدالقادر، بیان المعانی ، ج: ۴، چاپ: اول، دمشق، مطبعة الترقی، ۱۳۸۲ ق.
- ۶۱- میبدی ، احمد بن، محمد کشف الأسرار و عدۃ الأبرار، تحقیق: علی اصغر حکمت، ج: ۲، چاپ: پنجم، تهران، انتشارات امیر کبیر، ۱۳۷۱ ش.
- ۶۲- موسوی سبزواری ، سید عبد الاعلی مواهب الرحمان فی تفسیر القرآن، ج: ۹، چاپ دوم بیروت مؤسسه اهل بیت (ع) ۱۴۰۹ ق.
- ۶۳- نخجوانی، نعمت الله بن محمود، الفواتح الالهیه و المفاتیح الغیبیه، ج: ۱، ۲، چاپ اول، مصر، دار کابی للنشر، ۱۹۹۹ م.

- ۶۴- نیشابوری، نظام الدین حسن بن محمد، تفسیر غرائب القرآن و رغائب الفرقان، ج ۲، چاپ اول، بیروت، دارالکتب العلمیه، ۱۴۱۶ ق.
- ۶۵- نووی جاوی، محمد بن عمر، مراح لبید لکشف معنی القرآن المجید، محقق: محمد أمين الصناوی، ج: ۱، ۲، چاپ: اول، بیروت، دارالکتب العلمیه، ۴۱۷ ق.

مقالات

- ۱- محمد، میر حسینی، «استقامت و پایداری در قرآن»، ادبیات پایدار، شماره سوّم، پاییز ۱۳۸۹، ۲- ابوطالب، عبدالهی، نگرشی بر استقامت پیامبر در قرآن، مجله بینات، شماره ۵۸، ۱۳۸۹ ش

منابع دیجیتالی

- ۱- جامع تفاسیر نور، نسخه ۲/۵، دائرة المعارف چند رسانه‌ای قرآن کریم.
- ۲- جشنواره ملی ملکوت، نخستین دوره با محوریت کتاب صورت و سیرت انسان در قرآن.
- ۳- شجره طوبی، مرکز تحقیقات علوم اسلامی.
- ۴- نرم افزار اخلاق اسلامی، مرکز تحقیقات علوم اسلامی نور.